

Radio Študent
[Kultura> Teater v eter](#)
OSLI (74 bralcev)
Sreda, 29. 4. 2009
[nika arhar](#)

Ko naše gozdove prehajajo izgubljeni medvedi, se po gledaliških deskah klatijo osli, ki dobro vedo, kaj delajo in kam gredo; in tudi tu se ne izognemo še eni živalski primerjavi: slovenska praizvedba Plavtovih Oslov v Mestnem gledališču ljubljanskem po mnenju režiserja Vita Tauferja kaže, da čas nastanka drame pred dobrimi dva tisoč leti in današnji čas povezuje ravno tisti vsem znani pregovor, ki trdi, da je človek človeku volk.

Ko naše gozdove prehajajo izgubljeni medvedi, se po gledaliških deskah klatijo osli, ki dobro vedo, kaj delajo in kam gredo; in tudi tu se ne izognemo še eni živalski primerjavi: slovenska praizvedba Plavtovih Oslov v Mestnem gledališču ljubljanskem po mnenju režiserja Vita Tauferja kaže, da čas nastanka drame pred dobrimi dva tisoč leti in današnji čas povezuje ravno tisti vsem znani pregovor, ki trdi, da je človek človeku volk.

Kaj naj torej ljudstvo z vsemi temi zvermi? Čeprav gledališčnikom ni tuje, da na oder privlečejo kakšno zaresno žival, tokrat na odru nismo uzrli pravega osla ali volka, smo pa jih obilo prepoznavali v človeških značajih. Zgodba je pravzaprav zelo preprosta, kar napove že Plavt sam v prologu, kot meni Taufer pa s svojimi vsakdanjimi prigodami strasti, grehov in pohlepa spominja na sodobne žajfnice.

Mladi Argirip je zaljubljen v Filajnijo, ki jo prositutira njena lastna mati z izvrstnim poznavanjem poslovne ekonomije v smislu plačaj - dobiš. Argiripov oče želi ustreči sinu, a ker živi na račun ženine dote, sam do denarja ne more, zato stavi na pomoč prebrisanega sužnja, ki naj priskrbi denar za kupnino Argiripove izvoljenke. In ravno v pravem trenutku tuji trgovec prinaša denar, s katerim bi odplačal kupljene osle. Seveda srečamo še druge kulinarične sestavine, ki zagotavljajo smeh: ljubezenski trikotnik, nenavadno razporejene družinske odnose, duhovite tipe trgovca, pravnika, neznosno tečne žene in še kaj.

Taufer Plavtov svet starorimske komedije, ki odseva duh saturnalij ter želi vzbujati salve prostodušnega smeha nadgradi v razumljivo in sproščeno rekonstrukcijo ter z duhovitimi, a

nevsiljivimi aktualizacijami v zgoščeno, duhovito burkaško sliko, ki nam davno minuli svet porogljivo približa kot zelo domačnega.

Plavtovi Osli so priredba Demofilove grške igre, zato tudi lahko srečamo pretkana sužnja Libana in Leonido, ki nekako vodita igro: jo uvedeta s prologom, iznajdljivo načrtujeta in izvedeta spletko ter zaključita z epilogom. Položaj sužnjev v Rimu v Plavtovem času je bil namreč zelo omejen, gospodarji so sužnje lahko prodajali, kaznovali ter celo ubili, v Grčiji pa so sužnji imeli precej več pravic.

Klasičen komedijantski par, prebrisani Liban in bojevitejši Leonida, grško levjesrčni, poganja dogajanje v situacije, kjer se komičnost prepleta z osuplostjo in nelagodjem gledalca ob brezsravnem odkrivanju prvinskih notranjih kotičkov. Vlogi sužnja odlično zgradita Uroš Smolej in Lotos Vincenc Šparovec tako individualno kot v kontrastnem dopolnjevanju s komičnim učinkom, ki je hkrati motor dogajanja. S svojo živalsko podobo, gibi in grimasami kažeta grobo in prvinsko surovo človeško naravo.

A tudi gospodarji ne uidejo razkritju njihovih notranjih pregrešnih vzgibov, pa čeprav se skrivajo za uglajenim videzom sodobnih poslovnih oblačil. Karikirano komične osebe, ki jih vlečejo za nos ne le drugi, ampak celo sužnji, se izkažejo za vsaj tako nesvobodne kot sužnji.

Dogajanje spremljamo na scenografiji Eme Kugler, ki tako kot v Plavtovem gledališču predstavlja dolgo ulico, levo je hiša mlade prostitutke in njene zvodniške mame, desno pa hiša zaljubljenega Argiripa in njegove družine. V ozadju ulica vodi na prepoznavni antični forum s stebri, ki se nadaljujejo v neskončnost, v mistično nebo, ki kot da požira vase čas in ga vrača v cikličnost sveta.

Končno dogajanje se odvija v notranjosti, kar so v Plavtovih časih prikazovali z ekiklemo, nekakšno premično ploščadjo, ki so jo igralci porinili skozi odprtino na fasadi. Tu na sredino ulice porinejo posteljo, na kateri in okoli nje se z divjim ritmom komično stilizirane koreografije odvija prva noč mladih zaljubljenec plus enega viška.

Tudi sicer zanimive koreografske zamisli Rosane Hribar in Gregorja Luštka, na primer stilizirani pretepi ter karikirano koreografirana seksualna dejanja, ustvarjajo skupaj z glasovnimi in telesnimi poudarki živahen in uravnoteženo odmerjen ritem v zgoščeno in intenzivno uprizoritev.

Takšne uprizoritvene izpeljave v kontekstu trivialnih odrskih zapletov s svojo situacijsko komiko združijo duh starorimske komedije in sodobnega časa v izdelano burkaško podobo, ki spretno prehaja med komičnim in jedkim. Morda zabavljajske igre današnjemu gledališkemu odjemalcu resda niso blizu, a zveri so spuščene s povodca in uprizorjena »oslarija« je spretna ter v končni fazi, privlačna igra.

V oslarije se je spuščala tudi Nika A.